

Практичне заняття №25

КОМПЛЕКТИ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ УТРИМАННЯ ВРХ

МЕТА РОБОТИ - вивчити будову, робочий процес та регулювання обладнання для утримання великої рогатої худоби

1. Завдання для самостійної підготовки

Вивчити:

- класифікацію ферм великої рогатої худоби [12, с. 11...22];
- способи утримання великої рогатої худоби [2, с.268...280; 6, с.14...29; 12, с.22...25].

Скласти звіт по роботі:

- номер, найменування та мета роботи;
- класифікація ферм великої рогатої худоби;
- способи утримання великої рогатої худоби.

2. Питання для самопідготовки

2.1 Як класифікуються ферми ВРХ залежно від свого виробничого напрямку?

2.2 Назвіть основні варіанти утримання ВРХ.

2.3 Охарактеризуйте утримання ВРХ на прив'язі.

2.4 Охарактеризуйте безприв'язне утримання ВРХ.

2.5 Охарактеризуйте конвеєрний спосіб обслуговування ВРХ.

3 Теоретичні відомості

3.1 Класифікація ферм ВРХ

Залежно від виробничого напрямку ферми великої рогатої худоби бувають:

- молочно-м'ясні, із закінченим оборотом стада, на яких утримують корів, ремонтний молодняк і молодняк, призначений для відгодівлі й реалізації на м'ясо;

- молочні, на яких утримують корів і молодняк до 6-місячного віку та ремонтний молодняк старший 6-місячного віку. Останній, призначений для відгодівлі й реалізації на м'ясо, передають іншим фермам (бригадам) свого господарства або в спеціалізовані господарства;

- молочні спеціалізовані, на яких утримують корів та телят до 15...20-денного віку, після чого останніх передають іншим фермам (бригадам) свого господарства або в спеціалізовані господарства;

- для вирощування молодняка від 15...20-денного до 12...25-місячного віку, призначеного для відгодівлі й реалізації на м'ясо;
- для вирощування молодняка і відгодівлі від 6- до 12...15 місячного віку або вирощування і відгодівлі молодняка від 6- до 16...18-місячного віку на м'ясо;
- для відгодівлі молодняка старшого 12...15-місячного віку і вибракуваної на м'ясо дорослої худоби.

3.2 Способи утримання великої рогатої худоби

На цих фермах застосовують різні способи утримання худоби: прив'язне, безприв'язне і потокове, а також у клітках і станках (для телят).

При утриманні на прив'язі худоба перебуває взимку у приміщеннях з обов'язковим моціоном на вигульних майданчиках, а влітку - на вигульно-кормових дворах або у літніх таборах. Цей варіант краще враховує індивідуальні особливості тварин, сприяє раціональному використанню кормів і може забезпечити більшу продуктивність. Недоліком його є високі питомі затрати праці, які у значній мірі обумовлюються саме індивідуальним обслуговуванням тварин.

Прив'язне утримання поширене на фермах усіх виробничих напрямків і безумовно переважає на молочнотоварних. При цьому кожна тварина має своє стійло, в якому її фіксують або вона самофіксується за допомогою відповідного обладнання. Стійла бувають двох типів: короткі і довгі. Від цього залежать характер розподілу екскрементів уздовж стійла і технологія прибирання гною. При утриманні тварин у коротких стійлах більше 90% виділень нагромаджується на смузі шириною 0,7...0,9 м, формування якої обумовлюється косою довжиною тулуба тварини.

Стійло оснащується годівницею, напувалкою та гнойовою канавкою. Стійла в приміщенні розміщують поздовжніми паралельними рядами.

У типових корівниках стійла обладнують уздовж приміщення в два або чотири ряди. Корми тваринам роздають пересувними або стаціонарними кормороздавачами. При використанні пересувних кормороздавачів ширина кормового проходу повинна бути не менше 2 м. Гній видаляють транспортерами і вивантажують у тракторні

причеви. У корівниках такого типу можна застосовувати доїння у молокопровід або в переносні відра. Новонароджені телята до 20-денного віку знаходяться в індивідуальних клітках КИТ 00.000 профілакторію родильного приміщення. Від 20-денного до 3-місячного віку їх утримують безприв'язно в індивідуальних клітках КИТ-Ф-12 або в групових станках ОСТ-Ф-32 по 10...15 голів, а від 3- до 6-місячного - у групових станках по 25...30. Площу групових станків для телят від 20-денного до 6-місячного віку визначають із розрахунку $2...2,5 \text{ м}^2$ на одну голову.

Важливе значення має обладнання прив'язі, яка повинна обмежувати поздовжні переміщення тварин, але не заважати їх відпочинку, споживанню корму та води.

Сучасне збірно стійлове обладнання (наприклад ОСП-Ф-26) оснащено пристроєм для самоприв'язування корів, групового та індивідуального їх відв'язування, а також для закріплення молоковакуумпроводів і забезпечення тварин водою.

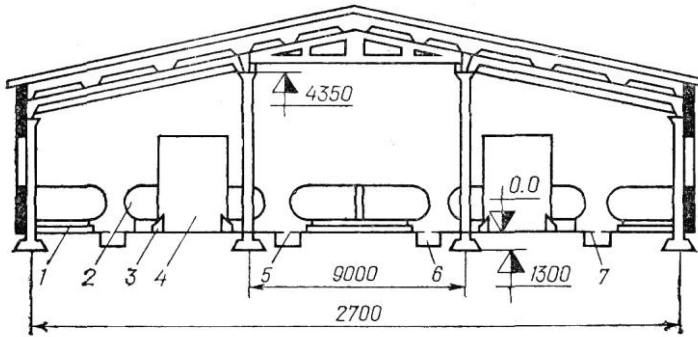
При безприв'язному утриманні значно скорочуються затрати праці на виробництво молока й м'яса завдяки ефективному використанню сучасних засобів механізації роздавання кормів, доїння та видалення гною. Ґрунтується ця система на таких принципах:

- тварин цілорічне утримують без прив'язі і вони вільно виходять на вигульно-кормові майданчики, де є годівниці, автонапувалки та навіси для грубих кормів. На кожен корову в приміщенні приходитьс'я $4,5...5 \text{ м}^2$ підлоги, а на вигульно-кормовому майданчику не менше 10 м^2 площі з твердим покриттям; для ремонтних телиць відповідно $3,0...3,5$ і $8...10 \text{ м}^2$. Загальну довжину годівниць визначають з розрахунку $0,7...0,8 \text{ м}$ на корову, $0,7 \text{ м}$ для нетелів, $0,6 \text{ м}$ на ремонтну телицю;

- тварин утримують в боксах чи комбібоксах. При цьому ефективний напрямок - це будівництво моноблочних багато-прольотних виробничих приміщень, що дозволяє значно скоротити їх вартість і зменшити площу забудови. Внутрішнє планування такого приміщення зображене на рис. 1. Корівник має по 4 ряди боксів, напівбоксів та годівниць. Для створення тваринам комфортніших умов, крім основних боксів для відпочинку, обладнують кормові напівбокси (комбібокси) перед годівницями. Між годівницями передбачені кормові

проходи шириною 2,3 м. Проходи між боксами призначені для видалення гною;

- дотяг корів у спеціальних приміщеннях.

1 – бокс; 2 – комбібокс; 3 – годівниця; 4 – кормовий прохід; 5 – решітка; 6 – канал для видалення рідкого гною; 7 – гнойовий прохід

Рисунок 1 - Схема розміщення технологічного обладнання в корівнику з безприв'язним утриманням тварин

Останнім часом у господарствах знайшло поширення утримання худоби на щільній підлозі.

При безприв'язному утриманні доцільно створювати наступні групи корів: новотільні, високопродуктивні, середньої продуктивності, низькопродуктивні та сухостійні. Таке групування дозволяє диференційовано годувати та утримувати тварин відповідно до зоотехнічних вимог. Розмір кожної групи повинен становити 50...100 голів.

Конвеєрний (потоковий) спосіб обслуговування тварин поєднує в собі позитивні риси прив'язного утримання і усуває недоліки безприв'язного. При цьому способі корови постійно знаходяться на прив'язі або в пересувних станках-візках. До стаціонарних пунктів виробничого обслуговування вони переміщуються за допомогою механізованих пристроїв (транспортерів, тягових ланцюгів або канатів тощо). Останні разом із групою тварин, що переміщуються, і утворюють своєрідний механізований або самохідний конвеєр. Зараз відомі три типи конвеєрів: кільцевий, розроблений у Латвії; багатовізковий фірми «Альфа-Лаваль» (Швеція); самопересувний, запропонований Л. П. Кормановським і І. Ф. Шуміловим.

Основна перевага конвеєрного варіанту полягає в тому, що тварини в чітко визначений розпорядком дня час і заданій послідовності примусово надходять до місця обслуговування. Завдяки цьому виробляються умовний рефлекс і відповідний стереотип поведінки тварин. Конвеєрне обслуговування створює можливості для широкого використання засобів автоматизації керування всіма виробничими процесами (облік продуктивності, програмоване дозування кормів тощо), дозволяє значно скоротити затрати праці.